

העולם הוא שפה שאי אפשר לתרגם

(צ'רלס רייט)

התרגום מוקדש לזכרו של משה דור מבחירי המשוררים בישראל, מתרגם ופובליציסט הלך לעולמו ב-5 ביוני 2016

מאנגלית: רוני אמיר

קרל סנדברג

שפות

על פני שפה אין מאחזים
המאפשרים לבני אדם להשתלט עליה
לתת בה סימנים לזוכרה.
השפה היא נהר,
הפורץ דרך חרשה
פעם באף שנה
ומשנה את נתיבו אל הים.
היא סחפת הנהר
הנעה אל גיאיות
ומאמה אל אמה
חוצה גבולות ומתערבלת.
שפות גורעות כמו נהרות.
מלים המתלפפות סביב לשונכם היום
ומתעצבות למחשבה
בין שניכם לשפתיכם הדוברות
עכשו וכיום
יהיו כתב חרטמים דהה
בעוד דורי דורות.
שירו - ובעודכם שרים - זכרו
שירכם ימות וישתנה
ולא יהיה כאן מחור
יותר מהרוח
שנשבה כאן לפני דורי דורות.

קרל סנדברג Carl Sandburg (1878-1967)
שודע בכינויו "קולה של אמריקה", משורר,
סופר ועורך פורה מהבולטים שבמשוררים
האמריקנים. זכה בשלושה פרסי פוליצר לשירה
ועל הביוגרפיה המרתקת שכתב על הנשיא
לינקולן. שירתו כתובה בשפה פשוטה, ישירה,
ונטולת תחבולות ספרותיות.

משה דור, צילם: ערן רותם

צ'רלס רייט

רוחו של ולטר בנימין מהלכת בחצות

העולם הוא שפה שאי אפשר לתרגם
ללא מלים וחלקי דבר.
הוא שפה של דברים
שלושונותינו אינן מסגלות לשלט בה,
אף שאנו נתיניה הנלהבים.
אם עץ הוא tree באנגלית,
albero באיטלקית,
זה הכי קרוב שנוכל להגיע
לאלהות, לשפה הסובבת את פדור הארץ
ושבה לא נדבר לעולם.

צ'רלס רייט Charles Wright, מהחשובים
שבמשוררים האמריקנים בני זמננו, יליד טנסי 1935.
זכה בפרס הספר הלאומי לשירה ובשני פרסי פוליצר
על שירתו שכולה הרהורים עמוקים על הטבע, על
האדם ועל הכליון. בשנים 2014-2015 כיהן בתפקיד
המשורר הלאומי של ארה"ב.

ג'יימס רייט מאנגלית: משה דור

שער המכס הצפוני

בסדר. נסו זאת,
אם כן. כל מי
שאני מכיר ואכפת לי,
וכל
השאר עתידים
למות בבדידות
שאינני יכול לדמות וכאב
שאינני יודע. נגזר עלינו
להמשיך לחיות. אנחנו
התרגנו את סככי הרשת, שסענו
את גוף הדג הזה ופתחנו
אותו מבסיס הזנב
עד למקום מתחת לסנטר
שהלואי שיכלתי לזמר עליו.
באותה מדה הייתי רוצה שנניח
לחיים להמשיך לחיות.
משורר זקן שאנחנו מאמינים בו
אמר אותו דבר, וכיון שקך
נשתהינו בין עשבי זנב-החתול הכהים והתפללנו
למען עכברי-המושק,
למען האדוות שמתחת לזנבותיהם,
למען התנועות הקטנות שידוע לנו שפרטני המים
עושים מתחת למים,
למען פרק היד הימנית של דודני שהוא שוטר.
התפללנו למען עורונו של שומר-הצייד.
התפללנו למען הדרך הביתה.
אכלנו את הדג.
מן ההכרח שמשוהו יפה מאד מצוי בגופי,
אני כה מאשר.

ג'יימס ארלינגטון רייט James Arlington Wright
(1927-1980) החל דרכו ב-1946 כמשורר פורמליסט.
בהמשך, בהשפעת הסוריאליזם הספרדי, עבר לכתיבה
אימגיסטית, ועמד כניגוד משלים לדור הביט
ולאסכולת ניו יורק האוונגרדית.